विकिस्रोतः

ദേവീഭാഗവതപുരാണമ്/സ്കന്ധഃ 01/അധ്യായഃ 20

ധൃതരാഷ്ട്രാദീനാമുത്പത്തിവർണനമ്

ഋഷയ ഊചുഃ

ശുകസ്തു പരമാം സിദ്ധിമാപ്തവാന്ദേവസത്തമഃ .

കിം ചകാര തതോ വ്യാസസ്തന്നോ ബ്രൂഹി സവിസ്തരമ് .. 1 ..

സൂത ഉവാച

ശിഷ്യാ വ്യാസസ്യ യേഽപ്യാസന്വേദാഭ്യാസപരായണാഃ .

ആജ്ഞാമാദായ തേ സർവേ ഗതാഃ പൂർവം മഹീതലേ .. 2 ..

അസിതോ ദേവലശ്ചൈവ വൈശമ്പായന ഏവ ച .

ജൈമിനിശ്ച സുമന്തുശ്ച ഗതാഃ സർവേ തപോധനാഃ .. 3 ..

താനേതാന്വീക്ഷ്യ പുത്രം ച ലോകാന്തരിതമപ്യുത .

വ്യാസഃ ശോകസമാക്രാന്തോ ഗമനായാകരോന്മതിമ് .. 4 ..

സസ്മാര മനസാ വ്യാസസ്താം നിഷാദസുതാം ശുഭാമ് .

മാതരം ജാഹ്നവീതീരേ മുക്താം ശോകസമന്വിതാമ് .. 5 ..

സ്മൃത്വാ സത്യവതീം വ്യാസസ്ത്യക്ത്വാ തം പർവതോത്തമമ് .

ആജഗാമ മഹാതേജാ ജന്മസ്ഥാനം സ്വകം മുനിഃ .. 6 ..

ദ്വീപം പ്രാപ്യാഥ പപ്രച്ഛ ക്വ ഗതാ സാ വരാനനാ .

നിഷാദാസ്തം സമാചഖ്യുർദത്താ രാജ്ഞേ തു കന്യകാ .. 7 ..

ദാശരാജോഽപി സമ്പൂജ്യ വ്യാസം പ്രീതിപുരഃസരമ് .

സ്വാഗതേനാഭിസത്കൃത്യ പ്രോവാച വിഹിതാഞ്ജലിഃ .. 8 ..

ദാശരാജ ഉവാച

അദ്യ മേ സഫലം ജന്മ പാവിതം നഃ കുലം മുനേ .

ദേവാനാമപി ദുർദർശം യജ്ജാതം തവ ദർശനമ് .. 9 ..

യദർഥമാഗതോഽസി ത്വം തദ്ബ്രൂഹി ദ്വിജസത്തമ .

അപി ദാരാ ധനം പുത്രാസ്ത്വദായത്തമിദം വിഭോ .. 10 ..

സരസ്വത്യാസ്തടേ രമ്യേ ചകാരാശ്രമമണ്ഡലമ് .

വ്യാസസ്തപഃസമായുക്തസ്തത്രൈവാസ സമാഹിതഃ .. 11 ..

സത്യവത്യാഃ സുതൗ ജാതൗ ശന്തനോരമിതദ്യുതേഃ .

മത്വാ തൗ ഭ്രാതരൗ വ്യാസഃ സുഖമാപ വനേ സ്ഥിതഃ .. 12 ..

ചിത്രാങ്ഗദഃ പ്രഥമജോ രൂപവാഞ്ഛത്രുതാപനഃ .

ബഭൂവ നൃപതേഃ പുത്രഃ സർവലക്ഷണസംയുതഃ .. 13 ..

വിചിത്രവീര്യനാമാസൗ ദ്വിതീയഃ സമജായത .

സോഽപി സർവഗുണോപേതഃ ശന്തനോഃ സുഖവർധനഃ .. 14 ..

ഗാങ്ഗേയഃ പ്രഥമസ്തസ്യ മഹാവീരോ ബലാധികഃ .

തഥൈവ തൗ സുതൗ ജാതൗ സത്യവത്യാം മഹാബലൗ .. 15 ..

ശന്തനുസ്താൻസുതാന്വീക്ഷ്യ സർവലക്ഷണസംയുതാൻ .

അമംസ്താജയ്യമാത്മാനം ദേവാദീനാം മഹാമനാഃ .. 16 ..

അഥ കാലേന കിയതാ ശന്തനുഃ കാലപര്യയാത് .

തത്യാജ ദേഹം ധർമാത്മാ ദേഹീ ജീർണമിവാമ്ബരമ് .. 17 ..

കാലധർമഗതേ രാജ്ഞി ഭീഷ്മശ്ചക്രേ വിധാനതഃ .

പ്രേതകാര്യാണി സർവാണി ദാനാനി വിവിധാനി ച .. 18 ..

ചിത്രാങ്ഗദം തതോ രാജ്യേ സ്ഥാപയാമാസ വീര്യവാൻ .

സ്വയം ന കൃതവാൻ രാജ്യം തസ്മാദ്ദേവവ്രതോഽഭവത് .. 19 ..

ചിത്രാങ്ഗദസ്തു വീര്യേണ പ്രമത്തഃ പരദുഃഖദഃ .

ബഭൂവ ബലവാന്വീരഃ സത്യവത്യാത്മജഃ ശുചിഃ .. 20 ..

അഥൈകദാ മഹാബാഹുഃ സൈന്യേന മഹതാവൃതഃ .

പ്രചചാര വനോദ്ദേശാത്പശ്യന്വധ്യാന്മൃഗാൻ രുരൂൻ .. 21 ..

ചിത്രാങ്ഗദസ്തു ഗന്ധർവോ ദൃഷ്ട്വാ തം മാർഗഗം നൃപമ് .

ഉത്തതാരാന്തികം ഭൂമേർവിമാനവരമാസ്ഥിതഃ .. 22 ..

തത്രാഭൂച്ച മഹദ്യുദ്ധം തയോഃ സദൃശവീര്യയോഃ .

കുരുക്ഷേത്രേ മഹാസ്ഥാനേ ത്രീണി വർഷാണി താപസാഃ .. 23 ..

ഇന്ദ്രലോകമവാപാശു ഗന്ധർവേണ ഹതോ രണേ .

ഭീഷ്മഃ ശ്രുത്വാ ചകാരാശു തസ്യൗർധ്വദൈഹികം തദാ .. 24 ..

ഗാങ്ഗേയഃ കൃതശോകസ്തു മന്ത്രിഭിഃ പരിവാരിതഃ .

വിചിത്രവീര്യനാമാനം രാജ്യേശം ച ചകാര ഹ .. 25 ..

മന്ത്രിഭിർബോധിതാ പശ്ചാദ്ഗുരുഭിശ്ച മഹാത്മഭിഃ .

സ്വപുത്രം രാജ്യഗം ദൃഷ്ട്വാ പുത്രശോകഹതാപി ച .. 26 ..

സത്യവത്യതിസന്തുഷ്ടാ ബഭൂവ വരവർണിനീ .

വ്യാസോഽപി ഭ്രാതരം ശ്രുത്വാ രാജാനം മുദിതോഽഭവത് .. 27 ..

യൗവനം പരമം പ്രാപ്തഃ സത്യവത്യാഃ സുതഃ ശുഭഃ .

ചകാര ചിന്താം ഭീഷ്മോഽപി വിവാഹാർഥം കനീയസഃ .. 28 ..

കാശിരാജസുതാസ്തിസ്രഃ സർവലക്ഷണസംയുതാഃ .

തേന രാജ്ഞാ വിവാഹാർഥം സ്ഥാപിതാശ്ച സ്വയംവരേ .. 29 ..

രാജാനോ രാജപുത്രാശ്ച സമാഹൂതാഃ സഹസ്രശഃ .

ഇച്ഛാസ്വയംവരാർഥം വൈ പൂജ്യമാനാഃ സമാഗതാഃ .. 30 ..

തത്ര ഭീഷ്മോ മഹാതേജാസ്താ ജഹാര ബലേന വൈ .

നിർമഥ്യ രാജകം സർവം രഥേനൈകേന വീര്യവാൻ .. 31 ..

സ ജിത്വാ പാർഥിവാൻസർവാംസ്താശ്ചാദായ മഹാരഥഃ .

ബാഹുവീര്യേണ തേജസ്വീ ഹ്യാസസാദ ഗജാഹ്വയമ് .. 32 ..

മാതൃവദ്ഭഗിനീവച്ച പുത്രീവച്ചിന്തയൻകില .

തിസ്രഃ സമാനയാമാസ കന്യകാ വാമലോചനാഃ .. 33 ..

സത്യവത്യൈ നിവേദ്യാശു ദ്വിജാനാഹൂയ സത്വരഃ .

ദൈവജ്ഞാന്വേദവിദുഷഃ പര്യപൃച്ഛച്ഛുഭം ദിനമ് .. 34 ..

കൃത്വാ വിവാഹസമ്ഭാരം യദാ വൈ ഭ്രാതരം നിജമ് .

വിചിത്രവീര്യം ധർമിഷ്ഠം വിവാഹയതി താ യദാ .. 35 ..

തദാ ജ്യേഷ്ഠാപ്യുവാചേദം കന്യകാ ജാഹ്നവീസുതമ് .

ലജ്ജമാനാസിതാപാങ്ഗീ തിസൃണാം ചാരുലോചനാ .. 36 ..

ഗങ്ഗാപുത്ര കുരുശ്രേഷ്ഠ ധർമജ്ഞ കുലദീപക .

മയാ സ്വയംവരേ ശാല്വോ വൃതോഽസ്തി മനസാ നൃപഃ .. 37 ..

വൃതാഹം തേന രാജ്ഞാ വൈ ചിത്തേ പ്രേമസമാകുലേ .

യഥായോഗ്യം കുരുഷ്വാദ്യ കുലസ്യാസ്യ പരന്തപ .. 38 ..

തേനാഹം വൃതപൂർവാഽസ്മി ത്വം ച ധർമഭൃതാം വരഃ .

ബലവാനസി ഗാങ്ഗേയ യഥേച്ഛസി തഥാ കുരു .. 39 ..

സൂത ഉവാച

ഏവമുക്തസ്തയാ തത്ര കന്യയാ കുരുനന്ദനഃ .

അപൃച്ഛത് ബ്രാഹ്മണാന്വൃദ്ധാന്മാതരം സചിവാംസ്തഥാ .. 40 ..

സർവേഷാം മതമാജ്ഞായ ഗാങ്ഗേയോ ധർമവിത്തമഃ .

ഗച്ഛേതി കന്യകാം പ്രാഹ യഥാരുചി വരാനനേ .. 41 ..

വിസർജിതാഥ സാ തേന ഗതാ ശാല്വനികേതനമ് .

ഉവാച തം വരാരോഹാ രാജാനം മനസേപ്സിതമ് .. 42 ..

വിനിർമുക്താസ്മി ഭീഷ്മേണ ത്വന്മനസ്കേതി ധർമതഃ .

ആഗതാസ്മി മഹാരാജ ഗൃഹാണാദ്യ കരം മമ .. 43 ..

ധർമപത്നീ തവാത്യന്തം ഭവാമി നൃപസത്തമ .

ചിന്തിതോഽസി മയാ പൂർവം ത്വയാഹം നാത്ര സംശയഃ .. 44 ..

ശാല്വ ഉവാച

ഗൃഹീതാ ത്വം വരാരോഹേ ഭീഷ്മേണ പശ്യതോ മമ .

രഥേ സംസ്ഥാപിതാ തേന ന ഗ്രഹീഷ്യേ കരം തവ .. 45 ..

പരോച്ഛിഷ്ടാം ച കഃ കന്യാം ഗൃഹ്ണാതി മതിമാന്നരഃ .

അതോഽഹം ന ഗ്രഹീഷ്യാമി ത്യക്താം ഭീഷ്മേണ മാതൃവത് .. 46 ..

രുദതീ വിലപന്തീ സാ ത്യക്താ തേന മഹാത്മനാ .

പുനർഭീഷ്മം സമാഗത്യ രുദതീ ചേദമബ്രവീത് .. 47 ..

ശാല്വോ മുക്താം ത്വയാ വീര ന ഗൃഹ്ണാതി ഗൃഹാണ മാമ് .

ധർമജ്ഞോऽസി മഹാഭാഗ മരിഷ്യാമ്യന്യഥാ ഹ്യഹമ് .. 48 ..

ഭീഷ്മ ഉവാച

അന്യചിത്താം കഥം ത്വാം വൈ ഗൃഹ്ണാമി വരവർണിനി .

പിതരം സ്വം വരാരോഹേ വ്രജ ശീഘ്നം നിരാകുലാ .. 49 ..

തഥോക്താ സാ തു ഭീഷ്മേണ ജഗാമ വനമേവ ഹി .

തപശ്ചകാര വിജനേ തീർഥേ പരമപാവനേ .. 50 ..

ദ്വേ ഭാര്യേ ചാതിരൂപാഢ്യേ തസ്യ രാജ്ഞോ ബഭൂവതുഃ .

അമ്ബാലികാ ചാമ്ബികാ ച കാശിരാജസുതേ ശുഭേ .. 51 ..

രാജാ വിചിത്രവീര്യോऽസൗ താഭ്യാം സഹ മഹാബലഃ .

രേമേ നാനാവിഹാരൈശ്ച ഗൃഹേ ചോപവനേ തഥാ .. 52 ..

വർഷാണി നവ രാജേന്ദ്രഃ കുർവൻ ക്രീഡാ മനോരമാമ് .

പ്രാപാസൗ മരണം ഭൂയോ ഗൃഹീതോ രാജയക്ഷ്മണാ .. 53 ..

മൃതേ പുത്രേऽതിദുഃഖാർതാ ജാതാ സത്യവതീ തദാ .

കാരയാമാസ പുത്രസ്യ പ്രേതകാര്യാണി മന്ത്രിഭിഃ .. 54 ..

ഭീഷ്മമാഹ തദൈകാന്തേ വചനം ചാതിദുഃഖിതാ .

രാജ്യം കുരു മഹാഭാഗ പിതുസ്തേ ശന്തനോഃ സുത .. 55 ..

ഭ്രാതുർഭാര്യാം ഗൃഹാണ ത്വം വംശഞ്ച പരിരക്ഷയ .

യഥാ ന നാശമായാതി യയാതേർവംശ ഇത്യുത .. 56 ..

ഭീഷ്മ ഉവാച

പ്രതിജ്ഞാ മേ ശ്രുതാ മാതഃ പിത്രർഥേ യാ മയാ കൃതാ .

നാഹം രാജ്യം കരിഷ്യാമി ന ചാഹം ദാരസംഗ്രഹമ് .. 57 ..

സൂത ഉവാച

തദാ ചിന്താതുരാ ജാതാ കഥം വംശോ ഭവേദിതി .

നാലസാദ്ധി സുഖം മഹ്യം സമുത്പന്നേ ഹ്യരാജകേ .. 58 ..

ഗാങ്ഗേയസ്താമുവാചേദം മാ ചിന്താം കുരു ഭാമിനി .

പുത്രം വിചിത്രവീര്യസ്യ ക്ഷേത്രജം ചോപപാദയ .. 59 ..

കുലീനം ദ്വിജമാഹൂയ വധ്വാ സഹ നിയോജയ .

നാത്ര ദോഷോഽസ്തി വേദ്വേഽപി കുലരക്ഷാവിധൗ കില .. 60 ..

പൗത്രം ചൈവം സമുത്പാദ്യ രാജ്യം ദേഹി ശുചിസ്മിതേ .

അഹം ച പാലയിഷ്യാമി തസ്യ ശാസനമേവ ഹി .. 61 ..

തച്ഛ്രുത്വാ വചനം തസ്യ കാനീനം സ്വസുതം മുനിമ് .

ജഗാമ മനസാ വ്യാസം ദ്വൈപായനമകല്മഷമ് .. 62 ..

സ്മൃതമാത്രസ്തതോ വ്യാസ ആജഗാമ സ താപസഃ .

കൃത്വാ പ്രണാമം മാത്രേഽഥ സംസ്ഥിതോ ദീപ്തിമാന്മുനിഃ .. 63 ..

ഭീഷ്മേണ പൂജിതഃ കാമം സത്യവത്യാ ച മാനിതഃ .

തസ്ഥൗ തത്ര മഹാതേജാ വിധൂമോഽഗ്നിരിവാപരഃ .. 64 ..

തമുവാച മുനിം മാതാ പുത്രമുത്പാദയാധുനാ .

ക്ഷേത്രേ വിചിത്രവീര്യസ്യ സുന്ദരം തവ വീര്യജമ് .. 65 ..

വ്യാസഃ ശ്രുത്വാ വചോ മാതുരാപ്തവാക്യമമന്യത .

ഓമിത്യുക്ത്വാ സ്ഥിതസ്തത്ര ഋതുകാലമചിന്തയത് .. 66 ..

അമ്ബികാ ച യദാ സ്നാതാ നാരീ ഋതുമതീ തദാ .

സങ്ഗം പ്രാപ്യ മുനേഃ പുത്രമസൂതാന്ധം മഹാബലമ് .. 67 ..

ജന്മാന്ധം ച സുതം വീക്ഷ്യ ദുഃഖിതാ സത്യവത്യപി .

ദ്വിതീയാം ച വധൂമാഹ പുത്രമുത്പാദയാശു വൈ .. 68 ..

ഋതുകാലേഽഥ സമ്പ്രാപ്തേ വ്യാസേന സഹ സങ്ഗതാ .

തഥാ ചാമ്ബാലികാ രാത്രൗ ഗർഭം നാരീ ദധാര സാ .. 69 ..

സോഽപി പാണ്ഡുഃ സുതോ ജാതോ രാജ്യയോഗ്യോ ന സമ്മതഃ .

പുത്രാർഥേ പ്രേരയാമാസ വർഷാന്തേ ച പുനർവധൂമ് .. 70 ..

ആഹൂയ ച തതോ വ്യാസം സമ്പ്രാർഥ്യ മുനിസത്തമമ് .

പ്രേഷയാമാസ രാത്രൗ സാ ശയനാഗാരമുത്തമമ് .. 71 ..

ന ഗതാ ച വധൂസ്തത്ര പ്രേഷ്യാ സമ്പ്രേഷിതാ തയാ .

തസ്യാം ച വിദുരോ ജാതോ ദാസ്യാം ധർമാംശതഃ ശുഭഃ .. 72 ..

ഏവം വ്യാസേന തേ പുത്രാ ധൃതരാഷ്ട്രാദയസ്ത്രയഃ .

ഉത്പാദിതാ മഹാവീരാ വംശരക്ഷണഹേതവേ .. 73 ..

ഏതദ്വഃ സർവമാഖ്യാതം തസ്യ വംശസമുദ്ഭവമ് .

വ്യാസേന രക്ഷിതോ വംശോ ഭ്രാതൃധർമവിദാനഘാഃ .. 74 ..

ഇതി ശ്രീമദ്ദേവീഭാഗവതേ മഹാപുരാണേഽഷ്ടാദശസാഹസ്ര്യാം സംഹിതായാം .. പ്രഥമസ്കന്ധേ ധൃതരാഷ്ട്രാദീനാമുത്പത്തിവർണനം നാമ വിംശോഽധ്യായഃ .. 20 ..

"https://sa.wikisource.org/w/index.php?title=ദേവീഭാഗവതപുരാണമ്/സ്കന്ധഃ_01/അധ്യായഃ_20&oldid=75567" ഇത്യസ്മാദ് പ്രതിപ്രാപ്തമ്